

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na točko

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštnine prosto!

Izredno nizke cene!

Razpravljalo se je tudi o letošnjem delovanju »Slov. Plan. Društva«. Po sedanjih načrtih bodo letos otvorene te-le koče S. P. D.: hotel »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru, Kadilnikova koča na Golici, Presernova koča na Stolu, koča v Kamniški Bistrici in po možnosti Aljažev dom v Vratih in Dom na Vrščici. Koča na Golici bo za poizkušeno oskrbovana meseca julija, a preskrbljena bo samo s piščajo.

Hroščevo leto. Letos je takozvano hroščevo leto. Kmetovalci morajo tedaj paziti na tega škodljivca, da jim ne bo delal prevelike nadleže in škode.

Razstavo za vojno in ljudsko higieno so 11. aprila otvorili v navzočnosti nadvojvodinje Avguste v dunajski državnozborni palači.

Žena starostka »Sokola«. Telovadno društvo »Sokol« v Lovčicah pri Kyjovu na Češkem je izvolilo za starostko enote Karlo Konečno, ker po mobilizaciji in naborih niso mogli dobiti moža, ki bi mogel voditi društvo. Menda je to prvi slučaj v zgodovini Sokolstva.

Državni uradniki letos ne dobe dopustov. Kakor poroča »Reichspost«, ne dobe državni uradniki letos nikakih daljših dopustov. Le v nujnih slučajih, n. pr. v bolezni i. p., bodo smeli na dopust. Namesto dopustov se bodo uradnikom dovolili posamezni ferialni dnevi.

Namesto modre galice nasvetuje razen že znanega perocida kranjski vinarski nadzornik Skalicky tudi tenaks. Tenaks je modrikast prašek, ki obstoji iz zmlete galice, sode in žveplenokisle gline. Zadnja je primešana zaradi tega, da galica na listu bolj drži, soda pa namesto apna. Raba tenaksa je jako preprosta, s 100 litrov vode se odtelja 1 in pol kg tega praška, se vrže v vodo in se z njo dobro premeša. Prašek se hitro raztopi, in škropilna zmes je pripravljena. Pripravlja se torej jako hitro, sproti, če je treba lahko za vsako škropilnico posebe. V tem slučaju se vzame za vsako škropilnico 15 do 20 gramov tenaksa. Tenaks se dobiva v vrečah po 5, 25 in 50 kg. V vrečah po 25 in 50 kg stane sedaj na Dunaju 180 K za 100 kg. Voznina ne stane veliko, ker je za polovico znižana. »Tenax« se dobiva pri tvrdki: Dr. G. Heiner & Co., chemisches Laboratorium, Wien II., Mollardgasse 69.

Spominjajte se naše šolske družbe! Hrvatski listi so pozivljali povodom velikonočnih praznikov hrvatsko občinstvo, naj se spominja Ciril-Metodove družbe za Istro. Kar so pisali ti listi glede istrske družbe, velja tudi za našo slovensko. — V težkih izjemnih razmerah, sredi strašne vojne vihrje, nadaljuje Družba sv. Cirila in Metoda svoje tiho in uspešno narodno delo. Na periferijah, na skrajnih točkah naše domovine vršijo družbini učitelji in učiteljice svoj slovenski apostolat vztrajno in neustrašeno. — Družbine šole morajo tudi nadalje ostati odprte in družbini učitelji in učiteljice na svojem mestu. Zato treba, da se ves naš narod — čeprav je to jako težko — tudi v teh usodopolnih časih spominja družbe in ji poklanja kak darek. Slovenci, Slovenke, spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda!

Razgled.

— **Državni poslanec prof. I. Virgil Perić** je slavil dne 16. t. m. 70letnico svojega rojstva. Poslanec Perić uživa zaradi svojega čistega rodoljubja in neumorne delavnosti za narodni napredek vseobče spoštovanje po vsej Dalmaciji in v naših političkih in prosvetnih krogih ter tudi izven njih. Jubilarju čestitamo najiskrenejše.

— **V Zagrebu** je umrl stolni kanonik dr. Feliks Suk. Pokojnik je bil rojen leta 1845. v Petelinku, v župniji Blagovica na Kranjskem. Oče njegov je bil Čeh iz Slavetina, mati, Helena Pavličeva, pa Slovenka iz St. Ožbolta na Kranjskem. Njegov oče je bil inženir in je služboval na Kranjskem od leta 1834. do 1851., pozneje pa v Sisku. Feliks Suk je absolviral šest gimnazijskih razredov v Ljubljani, zadnja dva pa v Zagrebu. Za duhovnika je bil

posvečen leta 1868. Leta 1870. je promoviral v Inomostu za doktorja bogoslovja. Pokojnik je predaval moraliko na bogoslovni fakulteti hrvatskega vseučilišča od leta 1874. do 1891. Svoje imetje je zapustil raznim dobrotvornim, verskim in kulturnim ustanovam. Za življenje Slovencev se je vedno živo zanimal. Blag mu spomin!

— **V Jastrebarskem** je 6. t. m. po težki bolezni umrl tamkajšnji odvetnik dr. Gustav pl. Gaj. Dosegel je starost 53 let. Dr. Gaj je bil na našem jugu znan kot pristaša spiritističnih idej. Skupno z dr. Hinkovičem je ustanovil spiritistično glasilo »Novo Sunce«, ki ga je dr. Gaj prav spretno urejeval. Pokojnik je bil navdušen Hrvat in velik prijatelj Slovencev. Bil je med ustanoviteli hrvatske napredne stranke, ki se je tekom let pretvorila v hrvatsko neodvisno stranko. Blag mu spomin!

— **Umrl** je na Sušaku zaslužni prof. Marko Svirac.

— **Obisk avstrijskih vseučilišč.** Pred kratkim je izdalo naučno ministrstvo poročilo o obisku avstrijskih vseučilišč po stanju 31. decembra leta 1914. Podatki se tičejo samo vseučilišč na Dunaju, v Gradcu, Inomostu in Pragi (nemško in češko), dočim na vseučiliščih v Levovu, Krakovu in Černovicah v zimskem tečaju ni bilo predavanj. Na dunajskem vseučilišču je bilo vpisanih 5724 dijakov: 300 na bogoslovni; 2563 rednih, 98 izrednih in 40 spiritistov, vseh skupaj 2665 na pravoslavni; 1038 rednih dijakov, 239 rednih dijakinj, 13 izrednih dijakinj in 2 hospitantinj, vseh skupaj 1341 na medicinski; 693 rednih dijakov in 329 rednih dijakinj, 261 izrednih dijakov in 126 izrednih dijakinj, skupaj 1408 na modroslovni fakulteti.

— Na graškem vseučilišču je bilo vpisanih 1182 slušateljev: 106 na bogoslovni, 517 na juridični, 280 medicinski in 279 na modroslovni fakulteti. — V Inomostu je bilo vpisanih 837: teologov 307, juristov 189, medicincev 155 in filozofov 186. — Na praški nemški univerzi je bilo vpisanih bogoslovcev 76, juristov 575, medicincev 821 in 241 filozofov; skupaj 1173. — Na praški češki univerzi je bilo vpisanih 2987 slušateljev: 158 teologov, 1331 juristov, 621 medicincev in 877 filozofov. — Na vseh petih univerzah so bili vpisani 11.903 slušatelji: 957 teologov, 5277 juristov, 2678 medicincev in 2991 filozofov.

— **Na hrvatskem vseučilišču** v Zagrebu je bilo letos vpisanih 744 slušateljev. Od teh jih je bilo 566 iz Hrvatske in Slavonije, 35 iz Ogrske, 68 iz Avstrije, 64 iz Bosne in Hercegovine, 10 iz Bolgarije in 1 iz Bavarske. Število dijakov je od lanskega leta padlo za dobro polovico.

— **Otroci rajnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda** so došli veliki teden na Dunaj. Princi bodo študirali na dunajskih gimnazijah, princesa Zofija bo zasebno poučevana.

— **83.000 kron v češke narodne svrhe.** Te dni soodprli oporoko nedavno umrlega mlinarja Ivana Spačka v Židenicah pri Brnu. Iz oporoke izhaja, da je Spaček zapustil v češke narodne in dobrodelne svrhe 83.000 kron.

— **Samoumor profesorja dr. Simonyja.** Z Dunaja poročajo: Vpokojeni profesor poljedeljske visoke šole dr. Oskar Simony je bil v torek dne 6. t. m., najbrže v hipni zmedenosti, skočil iz okna svojega v II. nadstropju se nahajajočega stanovanja ter obležal mrtev na tleh. Profesor Simony je bil na glasu kot izborni matematik in je izdal veliko število matematičnih in fizikalnih del.

— **Prvi dve mohamedanki — učiteljici.** Dne 19. t. m. sta bili prvi dve mohamedanki v Sarajevu imenovani za učiteljici. Pišeta se: Hasnihanuma Berberovićeva in Behije-hanuma Ukšinagićeva.

— **Profesor Röntgen odlikovan.** Berlinski »Lokalanzeiger« poroča, da je bil odlikovan profesor Röntgen ob svoji sedemdesetletnici z železnim križem na črnobelem traku. Nemški cesar je v priloženi čestitki pisal, da Nemci izumitelju Röntgenovih žarkov ne morejo biti dovolj hvaležni in da njih vrednost ravno v sedanjih vojnih izredno cenijo.

— **Mladi grof Tolstoj** je, kakor znano, pred par meseci pobegnil iz tabora v Čeških Milovicah, kjer se je nahajal kot ujetnik. Sreča mu ni bila mila. Ujeli so ga in privedli nazaj. Sedaj je izvršil potomec slavnega pesnika drugi poizkus. Skupaj z ujetima enoletnima prostovoljčema, knezom Jasvilom in Vukotičem, je grof Tolstoj zopet izginil iz ujetniškega tabora. Beg so skoro zapazili. Dosedaj pa se še ni posrečilo, prijeti beguncev.

— **Spor zaradi literarične zapuščine** Leva Tolstiega, ki je toliko časa trajal med dediči, je sedaj končno vendar rešen po najvišjem senatu v Rusiji, in sicer v prilog vdovi pokojnega pesnika in modreca Z. Jasne Poljane, Sofiji Andrejevni Tolstojevi. Tolstoj, ki je bil sicer nasproten vsem določbam o literarni lasti, je določil kratko pred svojo smrtjo, da vsi njegovi manuskripti in pravice vseh njegovih del pripadejo njegovi najmlajši hčeri, grofici Aleksandri. Po razsodbi najvišjega senata pa pripadejo vsi manuskripti — ki se od smrti Tolstiega hranijo v zgodovinskem muzeju v Moskvi — grofici S. A. Tolstojevi. Seveda je ta poslednja odstopila svojo lastninsko pravico Rumjančevemu muzeju v Moskvi, kjer poseben »prostor Tolstiega« sprejme literarične zaklade. Grofica si je pridržala samo dosmrtno višje nadzorstvo nad zbirko. Petrograjska akademija znanosti dobi od grofice pooblastilo, da dá liste manuskriptov fotografično posneti, da tako izpolni svoje zbirke v Petrogradu, za kar pa dá faksimilirane posnetke svojih zakladov Tolstiega moskovskemu muzeju, tako da bodo imeli dve popolni zbirki. Akademija izda tudi z dovoljenjem grofinje Tolstojeve vsa dela pesnika, včevši zapuščino, ne da bi vdova dobila kako odškodnino za to. Izvzeti bodo baje samo pesnikovi dnevniki. Za sedaj se ne smejo popolnoma objaviti.

— **Poletni semester na dunajskem vseučilišču.** Dva dni po pričetku inskripcij je izšel sedaj leksijski katalog dunajskega vseučilišča za poletni semester. Zaradi vojne mnogo pod orožje poklicanih docentov ne more predavati, tako da se razna predavanja sploh ne morejo vršiti; dalje manjka slušateljev, juristi in filozofi se preseljujejo v tuje slušalnice, dočim služijo vseučiliški prostori za bolniške namene. Na dunajskem vseučilišču je bilo v zadnjem zimskem semestru vpisanih 5992 rednih in 621 izrednih slušateljev; velik del slušateljev je bil po inskripciji poklican pod orožje. Od 1470 rednih slušateljev medicinske fakultete je bilo 320

dam, od 1338 filozofov 497 dam, od 3741 izrednih slušateljev filozofske fakultete 144 dam, od 96 farmacevtov 33 dam.

— **Ljudske šole v Splitu,** razen dekliške, so zaprte za 9 tednov, ker so učitelji zaposleni z urejevanjem in razdeljevanjem krušnih nakaznic.

— **Dečkom v Ljubeku (Lübeck)** prepovedano kaditi. Senat v Ljubeku je prepovedal kaditi dečkom, ki še niso stari 16 let. Kdor kadil ali prodaja dečkom pipe, tobak, smodke ali svačice, se kaznuje z denarno globo ali pa z zaporom do 14 dni.

— **Češka šola v Poštornji.** Nižjeavstrijski deželni šolski svet je dal zapreti češko šolo v Poštornji, češ, da je protizakonita. Zaradi te šole je bilo že mnogo bojev in razburjenja, in ravno zato izražajo listi svoje mnenje, da ravno sedanjí čas ni primeren za tako odredbo. Dalje sezajóča diskusija v javnem listu o tem kočljivem vprašanju je seveda v teh časih izključena. Posnemljemo le po dunajskih »Delničkih Listih«, da se zatvoritev šole utemeljuje v 11. točkah. Poslanec Tomašek je takoj posredoval v tej stvari pri ministrskem predsedniku grofu Stürgkhu, pri naučnem ministru Hussarku in nižjeavstrijskem namestniku baronu Bienenrthu. Uprava društva Komensky na Dunaju stori vse možne korake, da se prične zopet s poukom.

— **Čehi — najkulturnejši narod v Avstriji.** »Škola Našehe Venkova« citira v svoji zadnji številki izrek profesorja dr. M. Hainische, ki ga je objavila pred kratkim dunajska »Zeit«. Dr. Hainisch je izjavil, da so se nemški Avstrijci ponašali s tem, da so najkulturnejši narod v Avstriji. Ali sedaj morajo priznati, da so se morali umekniti iz prve vrste in so zavzeli njihovo mesto Čehi, ki so sedaj najkulturnejši narod v Avstriji, ker imajo najmanj analfabetov.

— **Profesor Masaryk** prebiva v Švici, kjer ostane do sklepa miru. Piše večje filozofsko delo.

Podpisani ima na prodaj dva krasna nagačena divja mačka. — Cena po dogovoru. Ob enem se priporoča tovarišem lovčcem za nagačenje vsakovrstnega lovškega plena. Trpežno, naravno in ceno delo. Ivan Šega.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovariš - - - - -
- - - Popotnik, Zvonček.

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

Prva gorenjska razpošiljalnica
IVAN SAVNIK
Kranj 172

razpošilja na vse strani sveta najmodernejše in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno cenó.

Za neugajajoče se vrne denar.
Meseca avgusta izide bogato ilustrovan cenik.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Velecenj. učiteljstvo opozarjamo na zbirko pesmi, ki so izšle v »Učiteljski tiskarni«. To je lepa Engelbert Ganglova knjiga

„Moje obzorje“

ki se dobiva po vseh knjigarnah, kakor tudi v »Učiteljski tiskarni«. Cena lično vezani knjigi je 3 K. Po pošti 20 h več.

Naj bi ne bilo učiteljice in ne učitelja, ki bi ne imel v svoji knjižnici te lepe knjige.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na točko

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštnine prosto!

Izredno nizke cene!

Razpravljalo se je tudi o letošnjem delovanju »Slov. Plan. Društva«. Po sedanjih načrtih bodo letos otvorene te-le koče S. P. D.: hotel »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru, Kadilnikova koča na Golici, Presernova koča na Stolu, koča v Kamniški Bistrici in po možnosti Aljažev dom v Vratih in Dom na Vršču. Koča na Golici bo za poizkušno oskrbovana meseca julija, a preskrbljena bo samo s piščajo.

Hroščevo leto. Letos je takozvano hroščevo leto. Kmetovalci morajo tedaj paziti na tega škodljivca, da jim ne bo delal prevelike nadleže in škode.

Razstavo za vojno in ljudsko higieno so 11. aprila otvorili v navzočnosti nadvojvodinje Avguste v dunajski državnozborni palači.

Žena starostka »Sokola«. Telovadno društvo »Sokol« v Lovčicah pri Kyjovu na Češkem je izvolilo za starostko enoto Karlo Konečno, ker po mobilizaciji in naborih niso mogli dobiti moža, ki bi mogel voditi društvo. Menda je to prvi slučaj v zgodovini Sokolstva.

Državni uradniki letos ne dobe dopustov. Kakor poroča »Reichspost«, ne dobe državni uradniki letos nikakih daljših dopustov. Le v nujnih slučajih, n. pr. v bolezni i. p., bodo smeli na dopust. Namesto dopustov se bodo uradnikom dovolili posamezni ferialni dnevi.

Namesto modre galice nasvetuje razen že znanega perocida kranjski vinarski nadzornik Skalický tudi tenaks. Tenaks je modrikast prašek, ki obstoji iz zmlete galice, sode in žveplenokisle gline. Zadnja je primešana zaradi tega, da galica na listu bolj drži, soda pa namesto apna. Raba tenaksa je jako preprosta, s 100 litrov vode se odtelja 1 in pol kg tega praška, se vrže v vodo in se z njo dobro premeša. Prašek se hitro raztopi, in škropilna zmes je pripravljena. Pripravljala se torej jako hitro, sproti, če je treba lahko za vsako škropilnico posebe. V tem slučaju se vzame za vsako škropilnico 15 do 20 gramov tenaksa. Tenaks se dobiva v vrečah po 5, 25 in 50 kg. V vrečah po 25 in 50 kg stane sedaj na Dunaju 180 K za 100 kg. Voznina ne stane veliko, ker je za polovico znižana. »Tenax« se dobiva pri tvrdki: Dr. G. Heiner & Co., chemisches Laboratorium, Wien II., Mollardgasse 69.

Spominjajte se naše šolske družbe! Hrvatski listi so pozivljali povodom velikonočnih praznikov hrvatsko občinstvo, naj se spominja Ciril-Metodove družbe za Istro. Kar so pisali ti listi glede istrske družbe, velja tudi za našo slovensko. — V težkih izjemnih razmerah, sredi strašne vojne vihrje, nadaljuje Družba sv. Cirila in Metoda svoje tiho in uspešno narodno delo. Na periferijah, na skrajnih točkah naše domovine vršijo družbini učitelji in učiteljice svoj slovenski apostolat vztrajno in neustrašeno. — Družbine šole morajo tudi nadalje ostati odprte in družbini učitelji in učiteljice na svojem mestu. Zato treba, da se ves naš narod — čeprav je to jako težko — tudi v teh usodopolnih časih spominja družbe in ji poklanja kak darek. Slovenci, Slovenke, spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda!

Razgled.

— **Državni poslanec prof. I. Virgil Perić** je slavil dne 16. t. m. 70letnico svojega rojstva. Poslanec Perić uživa zaradi svojega čistega rodoljubja in neumorne delavnosti za narodni napredek vseobče spoštovanje po vsej Dalmaciji in v naših političnih in prosvetnih krogih ter tudi izven njih. Jubilarju čestitamo najiskrenejše.

— **V Zagrebu** je umrl stolni kanonik dr. Feliks Suk. Pokojnik je bil rojen leta 1845. v Petelinku, v župniji Blagovica na Kranjskem. Oče njegov je bil Čeh iz Slavetina, mati, Helena Pavličeva, pa Slovenka iz St. Ožbolta na Kranjskem. Njegov oče je bil inženir in je služboval na Kranjskem od leta 1834. do 1851., pozneje pa v Sisku. Feliks Suk je absolviral šest gimnazijskih razredov v Ljubljani, zadnja dva pa v Zagrebu. Za duhovnika je bil

posvečen leta 1868. Leta 1870. je promoviral v Inomostu za doktorja bogoslovja. Pokojnik je predaval moraliko na bogoslovni fakulteti hrvatskega vseučilišča od leta 1874. do 1891. Svoje imetje je zapustil raznim dobrotvornim, verskim in kulturnim ustanovam. Za življenje Slovencev se je vedno živo zanimal. Blag mu spomin!

— **V Jastrebarskem** je 6. t. m. po težki bolezni umrl tamkajšnji odvetnik dr. Gustav pl. Gaj. Dosegel je starost 53 let. Dr. Gaj je bil na našem jugu znan kot pristaša spiritističnih idej. Skupno z dr. Hinkovičem je ustanovil spiritistično glasilo »Novo Sunce«, ki ga je dr. Gaj prav spretno urejeval. Pokojnik je bil navdušen Hrvat in velik prijatelj Slovencev. Bil je med ustanoviteli hrvatske napredne stranke, ki se je tekom let pretvorila v hrvatsko neodvisno stranko. Blag mu spomin!

— **Umrl** je na Sušaku zaslužni prof. Marko Svirac.

— **Obisk avstrijskih vseučilišč.** Pred kratkim je izdalo naučno ministrstvo poročilo o obisku avstrijskih vseučilišč po stanju 31. decembra leta 1914. Podatki se tičejo samo vseučilišč na Dunaju, v Gradcu, Inomostu in Pragi (nemško in češko), dočim na vseučiliščih v Levovu, Krakovu in Černovicah v zimskem tečaju ni bilo predavanj. Na dunajskem vseučilišču je bilo vpisanih 5724 dijakov: 300 na bogoslovni; 2563 rednih, 98 izrednih in 40 spiritistov, vseh skupaj 2665 na pravoslavni; 1038 rednih dijakov, 239 rednih dijakinj, 13 izrednih dijakinj in 2 hospitantinj, vseh skupaj 1341 na medicinski; 693 rednih dijakov in 329 rednih dijakinj, 261 izrednih dijakov in 126 izrednih dijakinj, skupaj 1408 na modroslovni fakulteti.

— Na graškem vseučilišču je bilo vpisanih 1182 slušateljev: 106 na bogoslovni, 517 na juridični, 280 medicinski in 279 na modroslovni fakulteti. — V Inomostu je bilo vpisanih 837: teologov 307, juristov 189, medicincev 155 in filozofov 186. — Na praški nemški univerzi je bilo vpisanih bogoslovcev 76, juristov 575, medicincev 821 in 241 filozofov; skupaj 1173. — Na praški češki univerzi je bilo vpisanih 2987 slušateljev: 158 teologov, 1331 juristov, 621 medicincev in 877 filozofov. — Na vseh petih univerzah so bili vpisani 11.903 slušatelji: 957 teologov, 5277 juristov, 2678 medicincev in 2991 filozofov.

— **Na hrvatskem vseučilišču** v Zagrebu je bilo letos vpisanih 744 slušateljev. Od teh jih je bilo 566 iz Hrvatske in Slavonije, 35 iz Ogrske, 68 iz Avstrije, 64 iz Bosne in Hercegovine, 10 iz Bolgarije in 1 iz Bavarske. Število dijakov je od lanskega leta padlo za dobro polovico.

— **Otroci rajnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda** so došli veliki teden na Dunaj. Princi bodo študirali na dunajskih gimnazijah, princesa Zofija bo zasebno poučevana.

— **83.000 kron v češke narodne svrhe.** Te dni soodprli oporoko nedavno umrlega mlinarja Ivana Spačka v Židenicah pri Brnu. Iz oporoke izhaja, da je Spaček zapustil v češke narodne in dobrodelne svrhe 83.000 kron.

— **Samoumor profesorja dr. Simonyja.** Z Dunaja poročajo: Vpokojeni profesor poljedeljske visoke šole dr. Oskar Simony je bil v torek dne 6. t. m., najbrže v hipni zmedenosti, skočil iz okna svojega v II. nadstropju se nahajajočega stanovanja ter obležal mrtev na tleh. Profesor Simony je bil na glasu kot izborni matematik in je izdal veliko število matematičnih in fizikalnih del.

— **Prvi dve mohamedanki — učiteljici.** Dne 19. t. m. sta bili prvi dve mohamedanki v Sarajevu imenovani za učiteljici. Pišeta se: Hasnihanuma Berberovićeva in Behije-hanuma Ukšinićeva.

— **Profesor Röntgen odlikovan.** Berlinski »Lokalanzeiger« poroča, da je bil odlikovan profesor Röntgen ob svoji sedemdesetletnici z železnim križem na črno-belem traku. Nemški cesar je v priloženi čestitki pisal, da Nemci izumitelju Röntgenovih žarkov ne morejo biti dovolj hvaležni in da njih vrednost ravno v sedanjih vojni izredno cenijo.

— **Mladi grof Tolstoj** je, kakor znano, pred par meseci pobegnil iz tabora v Čeških Milovicah, kjer se je nahajal kot ujetnik. Sreča mu ni bila mila. Ujeli so ga in privedli nazaj. Sedaj je izvršil potomec slavnega pesnika drugi poizkus. Skupaj z ujetima enoletnima prostovoljčema, knezom Jasvilom in Vukotičem, je grof Tolstoj zopet izginil iz ujetniškega tabora. Beg so skoro zapazili. Dosedaj pa se še ni posrečilo, prijeti beguncev.

— **Spor zaradi literarične zapuščine** Leva Tolstiega, ki je toliko časa trajal med dediči, je sedaj končno vendar rešen po najvišjem senatu v Rusiji, in sicer v prilog vdovi pokojnega pesnika in modreca Z. Jasne Poljane, Sofiji Andrejevni Tolstojevi. Tolstoj, ki je bil sicer nasproten vsem določbam o literarni lasti, je določil kratko pred svojo smrtjo, da vsi njegovi manuskripti in pravice vseh njegovih del pripadejo njegovi najmlajši hčeri, grofici Aleksandri. Po razsodbi najvišjega senata pa pripadejo vsi manuskripti — ki se od smrti Tolstiega hranijo v zgodovinskem muzeju v Moskvi — grofici S. A. Tolstojevi. Seveda je ta poslednja odstopila svojo lastninsko pravico Rumjančevemu muzeju v Moskvi, kjer poseben »prostor Tolstiega« sprejme literarične zaklade. Grofica si je pridržala samo dosmrtno višje nadzorstvo nad zbirko. Petrograjska akademija znanosti dobi od grofice pooblastilo, da dá liste manuskriptov fotografično posneti, da tako izpolni svoje zbirke v Petrogradu, za kar pa dá faksimilirane posnetke svojih zakladov Tolstiega moskovskemu muzeju, tako da bodo imeli dve popolni zbirki. Akademija izda tudi z dovoljenjem grofinje Tolstojeve vsa dela pesnika, včevši zapuščino, ne da bi vdova dobila kako odškodnino za to. Izvzeti bodo baže samo pesnikovi dnevniki. Za sedaj se ne smejo popolnoma objaviti.

— **Poletni semester na dunajskem vseučilišču.** Dva dni po pričetku inskripcij je izšel sedaj leksijski katalog dunajskega vseučilišča za poletni semester. Zaradi vojne mnogo pod orožje poklicanih docentov ne more predavati, tako da se razna predavanja sploh ne morejo vršiti; dalje manjka slušateljev, juristi in filozofi se preseljujejo v tuje slušalnice, dočim služijo vseučiliški prostori za bolniške namene. Na dunajskem vseučilišču je bilo v zadnjem zimskem semestru vpisanih 5992 rednih in 621 izrednih slušateljev; velik del slušateljev je bil po inskripciji poklican pod orožje. Od 1470 rednih slušateljev medicinske fakultete je bilo 320

dam, od 1338 filozofov 497 dam, od 3741 izrednih slušateljev filozofske fakultete 144 dam, od 96 farmacevtov 33 dam.

— **Ljudske šole v Splitu,** razen dekliške, so zaprte za 9 tednov, ker so učitelji zaposleni z urejevanjem in razdeljevanjem krušnih nakaznic.

— **Dečkom v Ljubeku (Lübeck)** prepovedano kaditi. Senat v Ljubeku je prepovedal kaditi dečkom, ki še niso stari 16 let. Kdor kadil ali prodaja dečkom pipe, tobak, smodke ali svačice, se kaznuje z denarno globo ali pa z zaporom do 14 dni.

— **Češka šola v Poštornji.** Nižjeavstrijski deželni šolski svet je dal zapreti češko šolo v Poštornji, češ, da je protizakonita. Zaradi te šole je bilo že mnogo bojev in razburjenja, in ravno zato izražajo listi svoje mnenje, da ravno sedanjí čas ni primeren za tako odredbo. Dalje sezajóča diskusija v javnem listu o tem kočljivem vprašanju je seveda v teh časih izključena. Posnemljemo le po dunajskih »Delničkih Listih«, da se zatvoritev šole utemeljuje v 11. točkah. Poslanec Tomašek je takoj posredoval v tej stvari pri ministrskem predsedniku grofu Stürgkhu, pri naučnem ministru Hussarku in nižjeavstrijskem namestniku baronu Bienenrthu. Uprava društva Komensky na Dunaju stori vse možne korake, da se prične zopet s poukom.

— **Čehi — najkulturnejši narod v Avstriji.** »Škola Našehe Venkova« citira v svoji zadnji številki izrek profesorja dr. M. Hainische, ki ga je objavila pred kratkim dunajska »Zeit«. Dr. Hainisch je izjavil, da so se nemški Avstrijci ponašali s tem, da so najkulturnejši narod v Avstriji. Ali sedaj morajo priznati, da so se morali umekniti iz prve vrste in so zavzeli njihovo mesto Čehi, ki so sedaj najkulturnejši narod v Avstriji, ker imajo najmanj analfabetov.

— **Profesor Masaryk** prebiva v Švici, kjer ostane do sklepa miru. Piše večje filozofsko delo.

Podpisani ima na prodaj dva krasna nagačena divja mačka. — Cena po dogovoru. Ob enem se priporoča tovarišem lovcom za nagačenje vsakovrstnega lovskega plena. Trpežno, naravno in ceno delo. Ivan Šega.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovariš - - - - -
- - - Popotnik, Zvonček.

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

Prva gorenjska razpošiljalnica
IVAN SAVNIK
Kranj 172

razpošilja na vse strani sveta najmodernejšo in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno cenó.

Za neugajajoče se vrne denar.
Meseca avgusta izide bogato ilustrovan cenik.

Knjigoveznica

Anton Janežič
Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Velecenj. učiteljstvo opozarjamo na zbirko pesmi, ki so izšle v »Učiteljski tiskarni«. To je lepa Engelbert Ganglova knjiga

„Moje obzorje“

ki se dobiva po vseh knjigarnah, kakor tudi v »Učiteljski tiskarni«. Cena lično vezani knjigi je 3 K. Po pošti 20 h več.

Naj bi ne bilo učiteljice in ne učitelja, ki bi ne imel v svoji knjižnici te lepe knjige.